

ภาพลักษณ์ผู้หญิงในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา

The Image of Women in Short Stories of Deuanwad Pimwana

¹กรรดา สุขุม และ ²สมปอง มุลมณี

¹Korrada Sukhum, and ²Sompong Mulmanee

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University, Thailand

E-mail: ¹korrada.s@rbru.ac.th, ²sompong.m@rbru.ac.th

Received January 26, 2024; Revised February 26, 2024; Accepted April 22, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพลักษณ์และกลวิธีการนำเสนอภาพลักษณ์ผู้หญิงในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา จำนวน 36 เรื่อง ตัวละครหญิงทั้งหมด 44 ตัว เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้กรอบแนวคิดเรื่องภาพลักษณ์ ผลการวิจัยพบว่า ภาพลักษณ์ผู้หญิงที่ปรากฏในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1. ภาพลักษณ์ด้านครอบครัว ภาพลักษณ์ของภรรยา ปรากฏภาพลักษณ์เชิงลบ ได้แก่ ภรรยาผู้ถูกทำร้าย ภรรยาผู้ถูกทอดทิ้ง ภรรยาผู้ผิดศีลธรรม ภรรยาผู้หลงในอำนาจ ภรรยาผู้หมกมุ่น ภรรยาผู้หลงผิด ภรรยาผู้หมดรัก ภรรยาผู้ถูกหลอกลวง ภรรยาผู้เรียกร้องความสนใจ ภรรยาผู้ผิดหวัง และภาพลักษณ์เชิงบวก ได้แก่ ภรรยาผู้เข้าใจใจ ภรรยาผู้ซื่อสัตย์ ภรรยาผู้แสวงหาตัวตน ภรรยาผู้ยอมรับในความสัมพันธ์ ภาพลักษณ์ของลูก ปรากฏภาพลักษณ์เชิงลบ ได้แก่ ลูกผู้ถูกทำร้าย ลูกผู้เกลียดชัง 2. ภาพลักษณ์ด้านความเป็นปัจเจกบุคคล ปรากฏภาพลักษณ์เชิงลบ ได้แก่ ผู้หญิงผู้ปล่อยตัวปล่อยใจ ผู้หญิงผู้หลงในอำนาจ ผู้หญิงผู้ไม่สมหวังในความรัก ผู้หญิงผู้ต้องการเอาชนะ ผู้หญิงผู้มีปัญหาทางจิต และภาพลักษณ์เชิงบวก ได้แก่ ผู้หญิงผู้มีความฝัน ผู้หญิงผู้มีความหวัง ผู้หญิงผู้เป็นที่พึ่ง ผู้หญิงผู้แสวงหารักแท้ ผู้หญิงผู้เป็นที่พึ่งปรารถนา ผู้หญิงผู้มีความหลากหลายทางเพศ ผู้หญิงผู้รู้จักตนเอง 3. ภาพลักษณ์ด้านสังคม ปรากฏภาพลักษณ์เชิงลบ ได้แก่ ผู้หญิงผู้ให้บริการทางเพศ ผู้หญิงผู้ต่อต้านค่านิยมในสังคม ผู้หญิงผู้ไม่ซื่อสัตย์ในอาชีพ และภาพลักษณ์เชิงบวก ได้แก่ ผู้หญิงผู้เป็นครูที่อุทิศตน ด้านกลวิธีการนำเสนอภาพลักษณ์ พบทั้งสิ้น 3 กลวิธี ได้แก่ การนำเสนอตัวละครทางตรง การนำเสนอตัวละครทางอ้อม และการนำเสนอตัวละครเทียบเคียง องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย คือ การนำทฤษฎีภาพลักษณ์มาใช้วิเคราะห์ตัวละครหญิงในวรรณกรรม ทำให้สามารถมองวรรณกรรมในมุมมองที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น และการศึกษาภาพลักษณ์สะท้อนให้เห็นปัญหาของผู้หญิงในสังคมไทย

คำสำคัญ: ภาพลักษณ์; ผู้หญิง; เรื่องสั้น; เดือนวาด พิมวนา

Abstract

This article aimed to study images of women and the image presentation methods used in 36 short stories by author Deuanwad Pimwana, with a total of 44 female characters. This qualitative research used an image study as a framework. The findings of the research were that images of women in the short stories by Deuanwad Pimwana were divided into three areas. Firstly, the family images appeared as negative images of wives, such as abused wives, abandoned wives, immoral wives, power-obsessed wives, absorbed wives, misleading wives, wives who fall out of love, deceitful wives, attention-seeking wives, and disappointed wives. In contrast to this were other images of women who appeared as positive, compassionate wives, loyal wives, independent wives, and wives who consented to a relationship. Additionally, negative images of children, such as abused children and intolerable children, are used. Secondly, the individual female images appeared as negative images, such as self-indulgent women, power-obsessed women, unrequited-love women, women who want to win, and women with mental health problems; in contrast, other images appeared as positive images of women who have dreams, hopeful women, reliable women, true love-seeking women, desirable women, women of gender diversity, and self-aware women. Thirdly, the social images appeared as negative images of female sex workers, women who resist social values, and women who are dishonest in their professions, but also images that express positive women, such as being a devoted teacher. There were 3 methods used in regard to image presentation methods: direct character presentation, indirect character presentation, and the presentation of comparable characters. Knowledge from this research is the use of image theory to analyze female characters in literature. It makes it possible to look at literature from a more profound perspective, and the study of the image reflects the problems of women in Thai society.

Keywords: image; women; short stories; Deuanwad Pimwana

บทนำ

ตัวละครเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับเรื่องเล่าทุกประเภทรวมทั้งนวนิยายและเรื่องสั้น เพราะถ้าไม่มีตัวละครก็ไม่มีเรื่อง นอกจากนี้ตัวละครยังมักเป็นจุดดึงดูดความสนใจความประทับใจของผู้อ่านมากกว่าส่วนอื่น ๆ (วนิดา บำรุงไทย, 2544) นักเขียนที่ให้ความสนใจในการ

สร้างตัวละคร คือ เดือนวาด พิมวนา จะพบว่าตัวละครของเดือนวาดมีความซับซ้อนและมีเงื่อนไขมากมาย ดังที่ รื่นฤทัย สัจจพันธุ์ (2547) กล่าวถึงตัวละครในเรื่องสั้นเรื่อง “อานาจ” ของเดือนวาด ไว้ว่า “ตัวละครสะท้อนให้เห็นภาพของมนุษย์ที่มักสร้างเปลือกนอกทับซ้อนหลายชั้นเพื่อปิดบังตัวตนอันแท้จริงทั้งโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว สิ่งที่น่าสนใจในตัวละครของเดือนวาด คือ หากมองทะลุภาพลวงตาเหล่านี้เข้าไปได้ เราอาจจะเห็นแก่นแท้ความเป็นมนุษย์ได้ชัดเจนขึ้น” เดือนวาด พิมวนาเป็นนักเขียนที่เคยได้รางวัลช่อการะเกด 3 ปีซ้อน ในปี พ.ศ. 2535-2537 ซึ่งเป็นสิ่งยืนยันคุณภาพงานเขียนของเดือนวาดได้เป็นอย่างดี ปี พ.ศ. 2535 เรื่องสั้น “รอยภาพ” ได้รับการประดับช่อการะเกด ต่อมาในปี พ.ศ. 2536 เรื่องสั้น “ผู้บรรลู่” ได้ทั้งรางวัลช่อการะเกดยอดเยี่ยมและช่อการะเกดยอดเยี่ยม ในปี พ.ศ. 2537 เดือนวาดยังมีผลงานเรื่องสั้นชื่อ “กาละแห่งงาน” ได้รับการประดับช่อการะเกดอีกครั้ง ต่อมาในปี พ.ศ. 2538 เดือนวาดมีผลงานรวมเรื่องสั้นชุดแรกชื่อ “หนังสือเล่มสอง” และหนังสือเล่มนี้ได้เข้ารอบสุดท้ายรางวัลซีไรต์ ปี พ.ศ. 2539 ผลงานที่ประสบความสำเร็จที่สุดของเดือนวาด คือนวนิยายเรื่อง “ช่างสำราญ” ที่ได้รับรางวัลซีไรต์ในปี พ.ศ. 2546 (สัจภูมิ ลอธ, 2546)

งานเขียนรวมเรื่องสั้นทั้งหมดของเดือนวาด พิมวนา มี 4 เล่ม ประกอบไปด้วยเรื่องสั้นจำนวน 47 เรื่อง จากรางวัลดังกล่าวที่เคยได้รับแสดงให้เห็นว่าเดือนวาด พิมวนา เขียนเรื่องสั้นดีพิ่มพละมาเสมอและยังเป็นนักเขียนที่เอาจริงเอาจังกับการเขียนเรื่องสั้นอย่างยิ่ง (รื่นฤทัย สัจจพันธุ์, 2546) ดังจะเห็นได้จากงานเขียนรวมเรื่องสั้นเล่มปัจจุบันปรากฏเป็นเล่มที่ 4 จึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องสั้นทั้งหมดของเดือนวาด พิมวนาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งอาทิตย์ ศรีจันทร์ (2563) นักวิจารณ์กล่าวถึงงานเขียนของเดือนวาด ไว้ว่า “งานเขียนของเดือนวาดเรียบง่าย ซึ่งเป็นความเรียบง่ายที่เปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้ตีความและเข้าถึงงานได้หลากหลายวิธีการ น้ำเสียงในงานของเดือนวาดไม่ได้หวือหวาหรือผาดโผนแต่มีความเรียบ นิ่ง อ่อนโยน ค่อย ๆ ผูกตัวเรื่องกับผู้อ่านเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกันและกันโดยที่ผู้อ่านไม่รู้ตัว และกว่าที่ผู้อ่านจะรู้ตัวก็หลงอยู่ในงานของเธอเสียแล้ว”

จากคุณภาพของงานเขียนรวมถึงการสร้างตัวละครที่โดดเด่นของเดือนวาด พิมวนา ทำให้ผู้วิจัยศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์บุคลิกภาพของตัวละคร ในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา” โดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ผลจากการศึกษาพบว่า เดือนวาดสร้างภาพลักษณ์ของตัวละครหญิงได้น่าสนใจและตัวละครหญิงหลายตัวสะท้อนแนวคิดสตรีนิยม ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาต่อยอดงานวิจัยเดิมโดยมุ่งศึกษาภาพลักษณ์ของตัวละครหญิงมาศึกษาวรรณกรรมชุดเดิม ทำให้การศึกษาวิจัยวรรณกรรมไทยมีความลุ่มลึกมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาเบื้องต้น ผู้วิจัยพบภาพลักษณ์ผู้หญิงในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา ได้แก่ภาพลักษณ์ที่ปรากฏในเรื่องสั้น เรื่อง “ในกำแพง” เป็นภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่มีแนวคิดแบบสตรีนิยม ตัวละครหญิงเป็นภรรยาของนักการเมือง เธอต้องอยู่ภายใต้ความคิด และความต้องการของสามี ต้องรักษาภาพลักษณ์ของภรรยาที่สมบูรณ์แบบตลอดเวลา จนวันหนึ่งเมื่อสามีของเธอประสบอุบัติเหตุรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลหลายวันโดยไม่ได้สติ เธอกลับโล่งใจ และรู้สึกว่าเขาได้ชีวิตของเธอ

กลับคืนมา จนทำให้เธอเข้าใจว่า เธอสามารถเป็นตัวของตัวเองได้ แม้สามีของเธอจะกลับมามีชีวิตอีกครั้ง แต่เธอก็สามารถแสดงออกในสิ่งที่เธอต้องการได้ และไม่ต้องตามสามีของเธอทุกเรื่องอีกต่อไป

การศึกษาภาพลักษณ์ผู้หญิงที่ปรากฏในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา จะทำให้เห็นภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่หลากหลาย และทราบกลวิธีการนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้หญิงในแต่ละเรื่องที่แตกต่างกัน อีกทั้งการนำเสนอภาพลักษณ์ยังสะท้อนภาพสังคม เช่น มายาคติต่อค่านิยมการครองเรือนของผู้หญิง การถูกกดขี่ หรือทำร้ายร่างกาย ซึ่งการศึกษาภาพลักษณ์นอกจากสะท้อนภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่ปรากฏในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา ยังสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาสังคม และสะท้อนภาพสังคมที่เกิดขึ้นในยุคสมัยนั้นอีกด้วย จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาภาพลักษณ์ผู้หญิงที่ปรากฏในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา เพื่อทำให้เห็นว่าผู้เขียนนำเสนอภาพลักษณ์ผู้หญิงในลักษณะใดบ้าง และใช้กลวิธีการนำเสนอภาพลักษณ์ผู้หญิงอย่างไร การศึกษาวิจัยนี้จะช่วยให้เห็นมุมมองที่หลากหลายจากการใช้แนวคิดและทฤษฎีใหม่ ๆ มาศึกษาวรรณกรรม และทำให้เต็มเต็มช่องว่างของการศึกษาวิจัยวรรณกรรมไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ผู้หญิงที่ปรากฏในรวมเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา
2. เพื่อศึกษาวิธีการนำเสนอภาพลักษณ์ผู้หญิงที่ปรากฏในรวมเรื่องสั้นของเดือนวาด

พิมวนา

การทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎีภาพลักษณ์

Boorstin (1973) ได้ให้แนวคิดไว้ว่าภาพลักษณ์เป็นภาพที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อจำลองเหตุการณ์ที่ไม่ได้เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เป็นการสร้างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มองเห็นได้ชัด เข้าใจได้ง่ายและสามารถเข้าใจได้หลายความหมายและมีความน่าเชื่อถือ

Boulding (1975) กล่าวว่า ภาพลักษณ์เป็นกระบวนการของความคิดจิตใจที่หล่อหลอมความรู้สึกของคนเราที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเนื่องมาจากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยถือว่าเป็นความรู้ในเชิงอัตวิสัย (Subjective Knowledge) ที่บุคคลนำมาใช้ช่วยในการตีความ และให้ความหมายแก่โลกรอบ ๆ ตัว ซึ่งประกอบเข้าเป็นภาพลักษณ์ที่เรามีเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เรารับรู้

Kotler (1997) อธิบายถึง ภาพลักษณ์ (Image) ว่าเป็นองค์รวมของความเชื่อ ความคิด และความประทับใจที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งทัศนคติและการกระทำใด ๆ ที่คนเรามีต่อสิ่งนั้น จะมีความเกี่ยวพันอย่างสูงกับภาพลักษณ์ของสิ่งนั้น ๆ

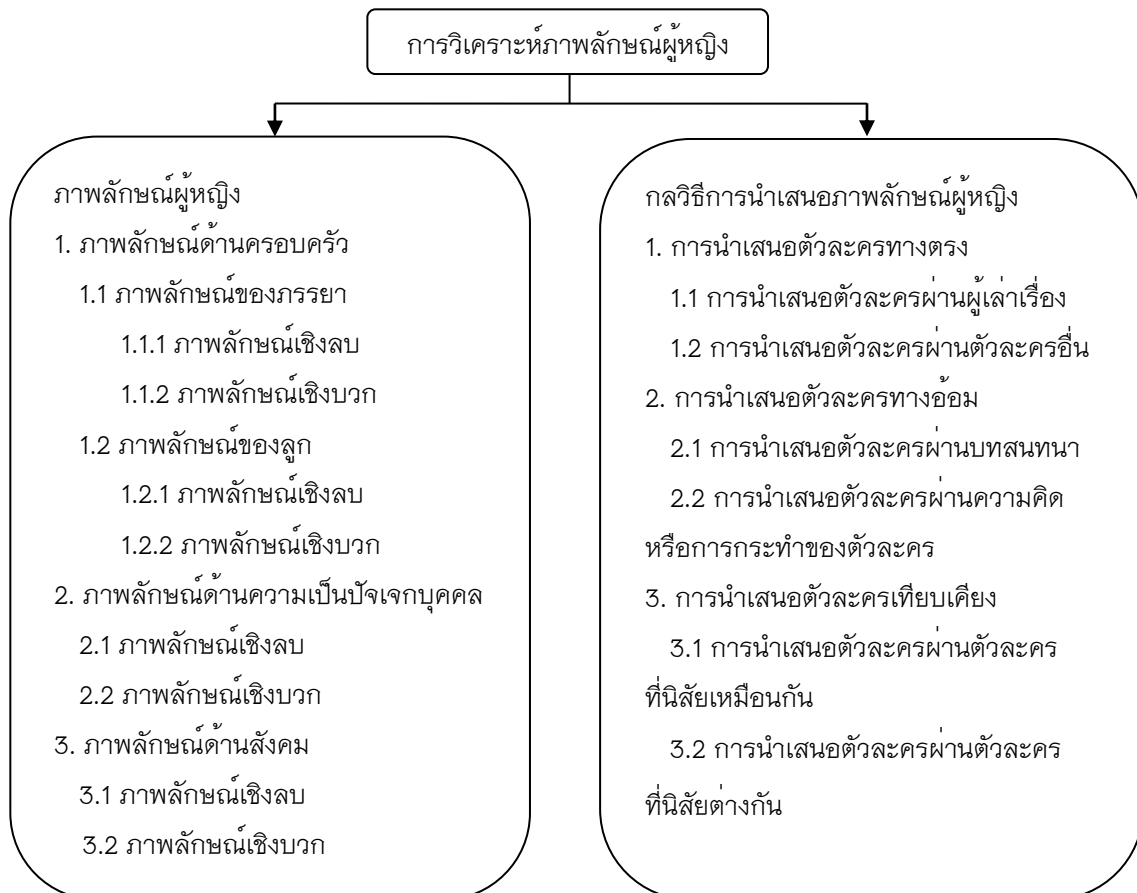
สามารถสรุปได้ว่า ภาพลักษณ์ หมายถึง ภาพของสิ่งต่าง ๆ หรือความคิดรวบยอดที่วาดขึ้นในความคิด ภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจนี้อาจจะเป็นผลมาจากการได้รับประสบการณ์ทางตรง หรือ

ประสบการณ์ทางอ้อม ที่บุคคลนั้นรับรู้มา ซึ่งการศึกษาภาพลักษณ์ในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา เป็นการศึกษาภาพของคุณลักษณะ บุคลิกภาพ และการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคลผ่านตัวละครหญิงในเรื่อง อันเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการนำทฤษฎีด้านภาพลักษณ์มาศึกษาตัวละครหญิงในวรรณกรรม เพื่อให้สามารถมองวรรณกรรมในมุมมองที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ภาพลักษณ์ผู้หญิง ผู้วิจัยสร้างกรอบการวิจัย โดยประมวลจากแนวคิดของ ทศนีย์ ทานตวนิช (2558), พัชรวาลี จินนิกร (2559) และ นริศรา เกตุวัลห์ (2538)
2. กลวิธีการนำเสนอภาพลักษณ์ผู้หญิง ผู้วิจัยสร้างกรอบการวิจัย โดยปรับจาก Rimmon-Kenan (1983 อ้างถึงใน อิรวดี ไตลังคะ, 2543)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องภาพลักษณ์ผู้หญิงในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา ใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary research) มีขั้นตอนในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูลและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ดังนี้

รวบรวมเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา จำนวนทั้งหมด 4 เล่ม ได้แก่ รวมเรื่องสั้น หนังสือเล่มสอง สัมพันธ์ภาพ ทุกข์ทฤทธรรษ์ ผันแห่งและเรื่องอื่น ๆ โดยผู้วิจัยเลือกเรื่องสั้นที่ปรากฏภาพลักษณ์ผู้หญิง จำนวน 36 เรื่อง มาเป็นขอบเขตของการศึกษาวิจัย และรวบรวมเอกสารที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องสั้น ภาพลักษณ์ แนวคิดสตรีนิยม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ศึกษาภาพลักษณ์ผู้หญิงที่ปรากฏในรวมเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา และศึกษากลวิธีการนำเสนอภาพลักษณ์ผู้หญิงที่ปรากฏในรวมเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา

3. ขั้นสรุปผล อภิปราย นำเสนอข้อเสนอแนะ

สรุปผล อภิปราย และนำเสนอข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

4. ขั้นนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

เสนอผลการศึกษาค้นคว้า โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical description)

ผลการวิจัย

1. ภาพลักษณ์ผู้หญิงที่ปรากฏในรวมเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาพลักษณ์ผู้หญิงแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ภาพลักษณ์ด้านครอบครัว ภาพลักษณ์ด้านความเป็นปัจเจกบุคคล และภาพลักษณ์ด้านสังคม ดังนี้

1.1 ภาพลักษณ์ด้านครอบครัว แบ่งเป็นภาพลักษณ์ของภรรยา และภาพลักษณ์ของลูก ดังนี้

1.1.1 ภาพลักษณ์ของภรรยา ปรากฏภาพลักษณ์เชิงลบและภาพลักษณ์เชิงบวก ทั้งหมด 14 ภาพลักษณ์ ดังนี้

1.1.1.1 ภาพลักษณ์เชิงลบ ได้แก่ ภรรยาผู้ถูกทำร้าย ภรรยาผู้ถูกทอดทิ้ง ภรรยาผู้ผิดศีลธรรม ภรรยาผู้หลงในอำนาจ ภรรยาผู้หมกมุ่น ภรรยาผู้หลงผิด ภรรยาผู้หมดรัก ภรรยาผู้ถูกหลอกลวง ภรรยาผู้เรียกร้องความสนใจ และภรรยาผู้ผิดหวัง ตัวอย่างเช่น

ภาพลักษณ์ของภรรยาผู้ถูกทำร้าย หมายถึง ภาพลักษณ์ของภรรยาผู้ถูกสามีทำร้ายทั้งร่างกายหรือจิตใจ ตัวละครหญิงชื่อ น้ำฝน จากเรื่องสั้น ลิทธิบุรุษ น้ำฝนถูกสามีทำร้ายร่างกายอย่างหนัก เพราะสามีจับได้ว่าเธอมีชู้ ผู้แต่งบรรยายให้เห็นภาพของภรรยาที่หมดหนทางสู้ โดนสามีตีบ เตะ จนเลือดออก ภาพลักษณ์ภรรยาผู้ถูกทำร้าย สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความรุนแรงในครอบครัว และสะท้อนแนวคิดปิตาธิปไตย (Patriarchy) ซึ่งหมายถึงลักษณะการปกครองของสังคมที่ให้อำนาจกับผู้ชาย

โดยสังคมที่ถือระบบชายเป็นใหญ่ เรียกว่าสังคมแบบปิตาธิปไตย (Patriarchy Society) ดังที่ อรรถาธิบาย (2561) กล่าวว่า สังคมแบบปิตาธิปไตยจะให้อำนาจกับเพศชาย ผ่านการให้คุณค่ากับบทบาททางเพศแบบดั้งเดิม (Traditional Gender Roles) ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่า โดยธรรมชาติแล้วผู้ชายจะเป็นเพศที่มีเหตุผลแข็งแกร่งมีความสามารถในการปกป้องคุ้มครองผู้อื่น และกล้าตัดสินใจ

ดังนั้นภาพลักษณ์ภรรยาผู้ถูกทำร้ายในเรื่องสิทธิบุรุษ สะท้อนปัญหาความรุนแรงในครอบครัว และสะท้อนสังคมแบบปิตาธิปไตย ผู้แต่งต้องการชี้ให้เห็นถึงปัญหาภายในครอบครัวที่ภรรยาต้องเผชิญ ต้องการให้เกิดการแก้ไขปัญหาของสิทธิสตรีในด้านการทำร้ายร่างกาย ไม่ใช่แค่ผู้ชายที่ควรตระหนักถึงการทำร้ายร่างกายแต่ผู้หญิงควรจะรักษาสติของสตรีด้วยการมีสิทธิ์เลือกออกมาจากปัญหาดังกล่าวได้เช่นกัน

1.1.1.2 ภาพลักษณ์เชิงบวก ได้แก่ ภรรยาผู้เข้าอกเข้าใจ ภรรยาผู้ซื่อสัตย์ ภรรยาผู้แสวงหาตัวตน และภรรยาผู้ยอมรับในความสัมพันธ์ ตัวอย่างเช่น

ภาพลักษณ์ของภรรยาผู้ซื่อสัตย์ หมายถึง ภาพลักษณ์ของภรรยาผู้ซื่อสัตย์ต่อสามี ตัวละครหญิงในเรื่องคือ ภรรยาของทิดหมาย จากเรื่องสั้น เด็กหนุ่ม โดยเด็กหนุ่มไปเจอภรรยาของทิดหมายที่ทำงานและรู้สึกสนใจเธอ แต่เธอบอกว่าเธอมีสามีแล้ว เมื่อเด็กหนุ่มกลับมาอยู่ซ่อมรถที่เขาทำงานอยู่ เจอกับทิดหมายกำลังนัดแนะกับเพื่อนว่าจะไปเที่ยวผู้หญิง จึงทำให้เขาทราบว่าทิดหมายไม่ซื่อสัตย์กับภรรยาของตน อีกทั้งยังเอาเรื่องได้เพียงระหว่างตนเองและภรรยาไปแล้วให้เพื่อนฟัง การที่คิดว่าภรรยาที่บ้านเป็นเหมือนของตายแสดงแนวคิดชายเป็นใหญ่ ขณะที่ภรรยาของทิดหมายแม้จะมีโอกาสนอกใจแต่ก็ไม่กระทำเช่นนั้น ผู้แต่งสร้างภาพลักษณ์ของภรรยาผู้ซื่อสัตย์ผ่านการเล่าเรื่องของ ตัวละครชายโดยผ่านอุดมการณ์ของผู้ชายที่มองว่าผู้หญิงควรเป็นภรรยาผู้ซื่อสัตย์ต่อสามี

1.1.2 ภาพลักษณ์ของลูก ปรากฏภาพลักษณ์เชิงลบทั้งหมด 2 ภาพลักษณ์ ดังนี้

1.1.2.1 ภาพลักษณ์เชิงลบ ได้แก่ ลูกผู้ถูกทำร้าย และลูกผู้เกลียดชัง ตัวอย่างเช่น

ภาพลักษณ์ของลูกผู้ถูกทำร้าย หมายถึง ภาพลักษณ์ของลูกที่ถูกพ่อแม่ทำร้ายจิตใจ ตัวละครหญิงชื่อ วรา จากเรื่องสั้น เงาไม้ไหวต่อสายลม สะท้อนให้เห็นถึงภาพลักษณ์ของลูกที่ถูกพ่อแม่ทำร้ายจิตใจ เพราะพ่อของเธอหลอกหลวงแม่มาตลอด ทำให้สถานการณ์ในบ้านแย่ง เมื่อใกล้ถึงวันที่เธอต้องย้ายเข้าหอพักของมหาวิทยาลัย เธอไม่ต้องการเห็นพ่อกับแม่ทะเลาะกันอีก จึงได้พูดคุยกับพ่อและแม่ถึงสิ่งที่เธอรู้สึกอยู่ภายในใจ ภาพลักษณ์ของลูกผู้ถูกทำร้ายในเรื่องนี้ ผู้แต่งต้องการสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาครอบครัว ที่ส่งผลกระทบต่อลูก วราไม่เคยทราบว่าพ่อกับแม่ของเธอมีปัญหาอะไร เธอเห็นพ่อกับแม่ทะเลาะกันบ่อย ๆ จนตอนท้ายเรื่อง สิ่งที่วราพูดกับพ่อและแม่เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงจิตใจของลูกที่ถูกพ่อแม่ทำร้ายเธอพูดกับพ่อและแม่ว่า เธออยากให้พ่อกลับบ้านเร็ว ๆ เพราะวันนี้เป็นวันสุดท้ายที่เธอจะได้อยู่ที่บ้าน จากนั้นไปเมื่อเธอไม่ได้อยู่ที่นี้ “พ่อกับแม่ต้องรักกันนะ อย่าทะเลาะกันอีก” จากมุมมองเล็ก ๆ ของเด็กคนหนึ่งเป็นภาพสะท้อนของสังคมในปัจจุบันที่พ่อและแม่ควรหันมา

ตระหนัก ใส่ใจความรู้สึกของลูกให้มากขึ้น ผลกระทบที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจของเด็กในวันนี้ ย่อมส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตในวันข้างหน้า

สรุปภาพลักษณ์ของภรรยา ผู้แต่งสะท้อนภาพลักษณ์เชิงลบมากกว่าภาพลักษณ์เชิงบวก โดยนำเสนอให้เห็นถึงปัญหาสิทธิสตรีในด้านต่าง ๆ เช่น การกดขี่ทางเพศ การเอารัดเอาเปรียบ การทำร้ายร่างกาย การล่วงละเมิดทางเพศจากสามี ซึ่งผู้แต่งต้องการให้ผู้คนในสังคมตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้ รวมทั้งตัวภรรยาผู้ถูกระงับก็ควรตระหนักถึงปัญหาที่ตนเองเผชิญเพื่อหลุดพ้นจากอำนาจบิดาธิปไตยของสามี อีกทั้งผู้แต่งยังสะท้อนปัญหาครอบครัวที่ต้องการให้สามีและภรรยาหันหน้ามาพูดคุยกันเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว

นอกจากนี้ผู้แต่งสะท้อนให้เห็นถึงอำนาจบิดาธิปไตยที่ครอบงำภรรยาให้อยู่ใต้อำนาจของสามี จึงปรากฏภาพลักษณ์เชิงลบ และภาพลักษณ์เชิงบวกของภรรยาซึ่งส่วนใหญ่เป็นมุมมองการเล่าเรื่องผ่านสามีหรือตัวละครชายในเรื่อง เช่น การเป็นภรรยาที่ซื่อสัตย์ ห้ามเป็นภรรยาที่ผิดศีลธรรม เข้าอก-เข้าใจสามี ยอมรับในความสัมพันธ์ที่สามีมีคู่ได้ เป็นการสะท้อนให้เห็นอุดมการณ์หลักของผู้ชายและสังคมต่อความคาดหวังของภรรยาเพื่อให้อยู่ภายใต้กรอบอำนาจที่ผู้ชายกำหนด อีกทั้งผู้แต่งยังเสนอแนวคิดคู่ตรงข้ามคือ แนวคิดสตรีนิยมที่มองว่าภรรยาควรได้รับสิทธิ์ความเสมอภาค ทัดเทียมกับสามี

ด้านภาพลักษณ์ของลูก ผู้แต่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู พฤติกรรมของพ่อและแม่ที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจและพฤติกรรมของลูก ดังนั้นพ่อแม่จึงควรตระหนักถึงความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูลูกเพื่อเป็นบุคลากรที่ดีของชาติต่อไป

1.2 ภาพลักษณ์ด้านความเป็นปัจเจกบุคคล ปรากฏภาพลักษณ์เชิงลบ และภาพลักษณ์เชิงบวก ทั้งหมด 12 ภาพลักษณ์ ดังนี้

1.2.1 ภาพลักษณ์เชิงลบ ได้แก่ ผู้หญิงผู้ปล่อยตัวปล่อยใจ ผู้หญิงผู้หลงในอำนาจ ผู้หญิงผู้ไม่สมหวังในความรัก ผู้หญิงผู้ต้องการเอาชนะ และผู้หญิงผู้มีปัญหาทางจิต ตัวอย่างเช่น

ผู้หญิงผู้หลงในอำนาจ หมายถึง ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่ต้องการมีอำนาจเหนือผู้ชาย โดยตัวละครชื่อ น้อย จากเรื่องสั้น อำนาจ เป็นคนรักเก่าของนายบรรจบ เมื่อวันทีนายบรรจบรู้สึกหมดรักภรรยา เขาจึงหวนกลับไปหาน้อย แต่น้อยไม่รับรักนายบรรจบ แคนายบรรจบรักเธอมากกว่าภรรยาของเขา ก็ทำให้เธอรู้สึกว่าเธอมีอำนาจเหนือเขา นายบรรจบตัดพ้อทั้งภรรยาและน้อยคนรักเก่าว่า “พวกเธอสูงส่งกันเหลือเกิน ทำให้พี่รู้สึกว่าตัวเองนี่หาค่าอะไรไม่ได้เลย” ซึ่งภาพลักษณ์ของผู้หญิงผู้หลงในอำนาจ ได้เสียคติแนวคิดแบบบิดาธิปไตย โดยให้ผู้หญิงในเรื่องคือ ภรรยาของนายบรรจบและน้อยมีอำนาจเหนือนายบรรจบ ในเรื่องนายบรรจบรู้สึกว่าตนเองต่ำต้อย ความภาคภูมิใจของน้อยที่ไม่ตกลงคบกับนายบรรจบ ถือเป็นอำนาจในมือของเธออย่างหนึ่งที่ทำให้นายบรรจบต้องพ่ายแพ้

1.2.2 ภาพลักษณ์เชิงบวก ได้แก่ ผู้หญิงผู้มีความฝัน ผู้หญิงผู้มีความหวัง ผู้หญิงผู้เป็นที่พึ่ง ผู้หญิงผู้แสวงหารักแท้ ผู้หญิงผู้เป็นที่พึ่งปรารถนา ผู้หญิงผู้มีความหลากหลายทางเพศ และผู้หญิงผู้รู้จักตนเอง ตัวอย่างเช่น

ผู้หญิงผู้มีความฝัน หมายถึง ภาพลักษณ์ผู้หญิงที่มีความฝัน ต้องการทำความฝันของตนเองให้เป็นจริง ได้แก่ ตัวละครหญิงวัยกลางคน จากเรื่องสั้น หนังสือเล่มสองเมื่อบุญส่งมาตามหาหนังสือเล่มสองที่หญิงวัยกลางคนเก็บไว้ ทำให้เธอนึกถึงความฝันเมื่อครั้งยังเด็กที่เธอเองก็อยากอ่านหนังสือเล่มหนึ่งแต่ไม่มีโอกาสได้อ่าน และอยากลุกขึ้นมาทำตามความฝันของตนในวัยเด็กที่เคยหลงลืมไป หนังสือเล่มสอง เป็นสัญลักษณ์ซึ่งเป็นตัวแทนของความฝันที่ขาดหายไป บ่อยครั้งมนุษย์เมื่อเติบโตขึ้นมา ก็หลงลืมความฝันที่เคยทำล้นหายในวัยเด็ก ทั้งตัวละครบุญส่ง และหญิงวัยกลางคนก็เป็นเช่นนั้น ในขณะที่บุญส่งสามารถที่จะสานความฝันของตนเอง ลุกกลับขึ้นมาทำความฝันของตนเองใหม่อีกครั้ง แต่เขากลับเลือกที่จะยอมแพ้และทิ้งหนังสือเล่มสอง ซึ่งทำให้หญิงวัยกลางคนในเรื่องได้ถูกคิดถึงความฝันที่เคยล้นหายไปในวัยเด็ก และตั้งใจว่าจะทำตามความฝัน ดังนั้นการศึกษาภาพลักษณ์ตัวละครผู้หญิงผู้มีความฝัน ได้สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดของเรื่องปรัชญาการใช้ชีวิตสอดแทรกอยู่

การสร้างภาพลักษณ์ด้านความเป็นปัจเจกบุคคล ปรากฏภาพลักษณ์ด้านบวกมากกว่าด้านลบ เนื่องจากผู้แต่งต้องการสะท้อนข้อคิดในการใช้ชีวิตของผู้หญิงว่า ผู้หญิงสามารถทำตามความฝันเป็นตัวของตัวเอง มองเห็นคุณค่าของตนเอง และสามารถเลือกความรักแบบที่ตนเองต้องการ เช่น การรักเพศเดียวกัน ผู้แต่งสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างกันของมนุษย์ แต่ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันด้วยความเข้าใจ และยอมรับในความแตกต่างของกันและกัน นอกจากนี้ผู้แต่งยังสะท้อนข้อคิดในเรื่องความรักว่าถ้าทุกคนต่างอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจ เชื่อเพื่อมีน้ำใจซึ่งกันและกัน ไม่มองว่าใครต้องอยู่เหนือใคร อำนาจปิตาธิปไตยก็จะถูกทำลายลง และการเรียกร้องผ่านแนวคิดแบบสตรีนิยมก็ไม่จำเป็นอีกต่อไป

1.3 ภาพลักษณ์ด้านสังคม ปรากฏภาพลักษณ์เชิงลบ และภาพลักษณ์เชิงบวก ทั้งหมด 4 ภาพลักษณ์ ดังนี้

1.3.1 ภาพลักษณ์เชิงลบ ได้แก่ ผู้หญิงผู้ให้บริการทางเพศ ผู้หญิงผู้ต่อต้านค่านิยมในสังคม และผู้หญิงผู้ไม่ซื่อสัตย์ในอาชีพ ตัวอย่างเช่น

ภาพลักษณ์ของผู้หญิงผู้ต่อต้านค่านิยมในสังคม หมายถึง ภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่ต่อต้านค่านิยมต่าง ๆ ในสังคม ที่ผู้คนยึดถือหรือปฏิบัติตามกันมา ได้แก่ ตัวละครหญิงสาวจากเรื่องสั้น ผู้บรรลุตัวละครหญิงสาวในเรื่องมองค่านิยมของสังคมด้วยทัศนคติของตนเอง ไม่ใช่จากการที่ผู้คนปฏิบัติหรือเชื่อถือกันมา เธอได้รับแนวคิดมุมมองต่าง ๆ จากชายวัยกลางคนที่สอนให้เธอรู้จักโลกมากขึ้น รู้จักมองโลกในมุมมองที่ต่างไปจากเดิม พิจารณาค่านิยมที่สังคมสร้างกันมาด้วยทัศนคติของตนเอง ไม่ไหลไปตามกระแสของสังคม ซึ่งมุมมองของหญิงสาวเป็นมุมมองที่สะท้อนภาพสังคมในปัจจุบันเกี่ยวกับความเชื่อหรือค่านิยมต่าง ๆ ในสังคมที่ผู้คนในสังคมยอมรับ แม้ว่าค่านิยมเหล่านั้นอาจไม่ได้เป็นค่านิยมที่ถูกต้องเสมอไป

ภาพลักษณ์ของผู้หญิงผู้ต่อต้านค่านิยมในสังคมสะท้อนวาทกรรมผู้หญิงต้องรักนวลสงวนตัว ซึ่งเป็นอุดมการณ์หลักในสังคมที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมเพศหญิงมาช้านาน ในเรื่องผู้บรรลุตัวละคร

ขณะที่ชายวัยกลางคนอยากมีเพศสัมพันธ์กับเธอ เขากล่าวกับเธอว่า “ค่านิยมอาจบอกว่าผู้หญิงจะปล่อยตัวไปกับเพศสัมพันธ์ไม่ได้ เพราะเป็นเรื่องไม่ดีงาม ฉันบอกว่าหนูควรจะได้เรียนรู้ถึงสิ่งนี้” ซึ่งสะท้อนวาทกรรมผู้หญิงต้องรักษานวลสงวนตัวผ่านอุดมคติของเพศชาย นอกจากนี้เขายังใช้อำนาจของบิดาธิปไตยกดดันเธอด้วยการ อ้างว่าเป็นการเรียนรู้ ไม่ยึดติดกับค่านิยมในสังคม อำนาจบิดาธิปไตยของฝ่ายชายหมดสิ้นไปทันทีพร้อมกับที่หญิงสาวได้ทำลายวาทกรรมการรักษา นวลสงวนตัวของผู้หญิงเพื่ออยู่ใต้อุดมการณ์หลักในการควบคุมของฝ่ายชาย ดังนั้นเมื่อหญิงสาวคิดว่าเธอไม่ได้สูญเสียอะไรไป เธอกลับได้สิ่งที่เรียนรู้กลับคืนมา คือ เขาเป็นเพียงผู้ชายคนหนึ่งที่หลอกล่อเพื่อมีเพศสัมพันธ์กับเธอ เขาไม่ได้เป็นพระเจ้าของเธออีกต่อไป ดังนั้นการนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้หญิง ผู้ต่อต้านค่านิยมในสังคมยังสะท้อนการทำลายบิดาธิปไตยผ่านตัวละครตัวนี้ด้วยเช่นเดียวกัน

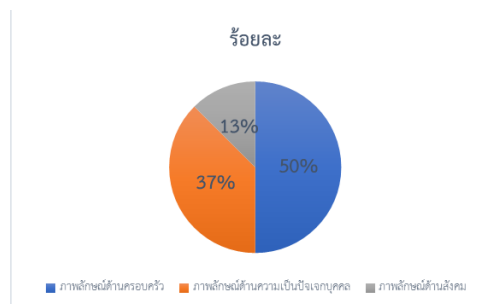
1.3.2 ภาพลักษณ์เชิงบวก ได้แก่ ผู้หญิงผู้เป็นครูที่อุทิศตน หมายถึง ภาพลักษณ์ของผู้หญิงผู้อุทิศตนเพื่อหน้าที่ของความเป็นครู ตัวละครหญิงที่ปรากฏภาพลักษณ์ผู้หญิงผู้เป็นครูที่อุทิศตน คือ ครูลอร่า จากเรื่องสั้น คุณครูคนแรกของ ดร.ฮาเวล ครูลอร่าเป็นครูที่ใส่ใจนักเรียน อุทิศตนในความ เป็นครู เมื่อครูลอร่าสังเกตเห็นว่าฮาเวลซึมเศร้า ใจลอย ไม่เป็นอันเรียน เธอจึงเตือนฮาเวล หลายครั้ง เมื่อฮาเวลขอเวลาอยากปรึกษากับครูลอร่า เธอก็เต็มใจอยู่รอฮาเวลเพื่อจะได้คุยกับนักเรียนถึงปัญหาที่เกิดขึ้น เมื่อฮาเวลเล่าถึงปัญหาให้ฟัง เธอก็เต็มใจรับฟังเด็กนักเรียน และบอกว่า “บอกมาครูจะช่วย แก้ปัญหาให้ เธออยากทำอะไร มันผิดหรือเปล่า” ลอร่าเป็นครูที่คำนึงถึงปัญหาของเด็กอีกทั้งยังเป็นครู ที่ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ การที่เธอถามเด็กว่าเรื่องที่เขากำลังทำเป็นเรื่องที่ผิดหรือไม่ เพื่อให้เด็กนักเรียนได้ไตร่ตรองและทำในสิ่งที่ถูกต้อง ฮาเวลจึงเล่าว่าเขาอยากมีความสัมพันธ์ครั้งแรกกับเด็กผู้หญิงคนหนึ่ง ครูลอร่า จึงบอกให้ฮาเวลปรึกษาพ่อกับแม่ เพราะครูลอร่าเห็นความสำคัญของครอบครัว เธอคิดว่าเมื่อเด็กมีปัญหาพ่อแม่ควรรับทราบปัญหาของเด็ก แล้วช่วยกันแก้ไข แต่เมื่อฮาเวลบอกว่าเขาบอกกับพ่อแม่แล้ว แต่พ่อแม่ต่อว่าเขา และไม่คิดจะเปิดใจสอนให้กับเด็ก เธอจึงคิดว่า เธอต้องทำหน้าที่สอนเด็ก แม้ว่าพ่อแม่ของเด็กไม่สนใจในตัวเด็กก็ตาม ซึ่งแสดงให้เห็นภาพลักษณ์ของครูผู้อุทิศตนเพื่อหน้าที่และความรับผิดชอบ

สรุปภาพลักษณ์ด้านสังคม ผู้แต่งต้องการสะท้อนสังคมในแง่มุมต่าง ๆ เช่น การสะท้อนให้ผู้คนตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในอาชีพ ความเหลื่อมล้ำในสังคม และประเด็นคนชายขอบ เช่น ภาพลักษณ์ของผู้หญิงผู้ให้บริการทางเพศ ซึ่งผู้หญิงเหล่านี้ถูกมองว่าเป็นคนชายขอบ ไม่มีคนสนใจ และเคารพสิทธิมนุษยชนของผู้หญิงเหล่านี้ ผ่านมุมมองการเล่าเรื่องของตัวละครชายที่มองผู้หญิงเป็นเหมือนสิ่งของ สามารถมอบเป็นของขวัญให้ใครก็ได้ หรือการดูถูกผู้หญิงเหล่านี้ว่า “โสเภณีก็คือโสเภณี” ดังนั้นผู้แต่งจึงสะท้อนให้เห็นว่าผู้หญิงผู้ให้บริการทางเพศต่างเป็นมนุษย์เหมือนกัน ควรเคารพสิทธิมนุษยชนของผู้หญิงกลุ่มนี้ นอกจากนี้ผู้แต่งยังได้สะท้อนให้เห็นวาทกรรมการรักษา นวลสงวนตัวของผู้หญิงผู้ต่อต้านค่านิยมในสังคม การสร้างวาทกรรมการรักษา นวลสงวนตัว เป็นอุดมการณ์หลักในสังคมที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมเพศหญิงมาช้านาน ดังนั้นผู้แต่งจึงสร้าง

ภาพลักษณ์ของผู้หญิงผู้ต่อต้านค่านิยมในสังคมเพื่อให้ผู้หญิงตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพในการใช้ชีวิตโดยไม่อยู่ใต้อำนาจของปิตาธิปไตย

ตารางที่ 1 ตารางสรุปภาพลักษณ์ผู้หญิงที่ปรากฏในรวมเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา

ภาพลักษณ์ผู้หญิง	ภาพลักษณ์ ตัวละคร ร้อยละ		
ภาพลักษณ์ด้านครอบครัว	16	24	50
ภาพลักษณ์ด้านความเป็นปัจเจกบุคคล	12	13	37.5
ภาพลักษณ์ด้านสังคม	4	7	12.5
รวม	32	44	100

2. กลวิธีการนำเสนอภาพลักษณ์ผู้หญิงที่ปรากฏในรวมเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีการนำเสนอภาพลักษณ์ผู้หญิงแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ การนำเสนอตัวละครทางตรง การนำเสนอตัวละครทางอ้อม และการนำเสนอตัวละครเทียบเคียง ดังนี้

2.1 การนำเสนอตัวละครทางตรง พบจำนวน 18 ภาพลักษณ์ ได้แก่

2.1.1 การนำเสนอตัวละครผ่านผู้เล่าเรื่อง จำนวน 5 ภาพลักษณ์ ได้แก่ ภรรยาผู้ถูกทำร้าย ภรรยาผู้หลงในอำนาจ ภรรยาผู้ผิดหวัง ลูกผู้ถูกทำร้าย และผู้หญิงผู้ปล่อยตัวปล่อยใจ

2.1.2 การนำเสนอตัวละครผ่านตัวละครอื่น จำนวน 13 ภาพลักษณ์ ได้แก่ ภรรยา ผู้ถูกทำร้าย ภรรยาผู้ถูกทอดทิ้ง ภรรยาผู้ผิดศีลธรรม ภรรยาผู้หมกมุ่น ภรรยาผู้หลงผิด ภรรยาผู้หมดรัก ภรรยาผู้ถูกหลอกลวง ผู้หญิงผู้ปล่อยตัวปล่อยใจ ผู้หญิงผู้ต้องการเอาชนะ ผู้หญิงผู้เป็นที่พึงปรารถนา ผู้หญิงผู้รู้จักตนเอง ผู้หญิงผู้ไม่ซื่อสัตย์ในอาชีพ และผู้หญิงผู้ให้บริการทางเพศ

2.2 การนำเสนอตัวละครทางอ้อม จำนวน 27 ภาพลักษณ์ ได้แก่

2.2.1 การนำเสนอตัวละครผ่านบทสนทนา จำนวน 20 ภาพลักษณ์ ได้แก่ ภรรยาผู้ถูกทอดทิ้ง ภรรยาผู้ผิดศีลธรรม ภรรยาผู้หลงผิด ภรรยาผู้หมดรัก ภรรยาผู้ถูกหลอกลวง ภรรยาผู้เข้าอก-เข้าใจ ภรรยาผู้ซื่อสัตย์ ภรรยาผู้ยอมรับในความสัมพันธ์ ลูกผู้ถูกทำร้าย ผู้หญิงผู้ปล่อยตัวปล่อยใจ ผู้หญิงผู้หลงในอำนาจ ผู้หญิงผู้ไม่สมหวังในความรัก ผู้หญิงผู้มีปัญหาทางจิต ผู้หญิงผู้มีความหวัง ผู้หญิงผู้เป็นที่พึ่ง ผู้หญิงผู้มีความหลากหลายทางเพศ ผู้หญิงผู้ไม่ซื่อสัตย์ในอาชีพ ผู้หญิงผู้ให้บริการทางเพศ ผู้หญิงผู้ต่อต้านค่านิยมในสังคม และผู้หญิงผู้เป็นครูที่อุทิศตน

2.2.2 การนำเสนอตัวละครผ่านความคิด หรือการกระทำของตัวละคร จำนวน 7 ภาพลักษณ์ ได้แก่ ภรรยาผู้หมดรัก ภรรยาผู้ถูกหลอกลวง ภรรยาผู้เรียกร้องความสนใจ ภรรยาผู้แสวงหาตัวตน ลูกผู้ถูกทำร้าย ลูกผู้เกลียดชัง และผู้หญิงผู้แสวงหารักแท้

2.3 การนำเสนอตัวละครเทียบเคียง จำนวน 5 ภาพลักษณ์ ได้แก่

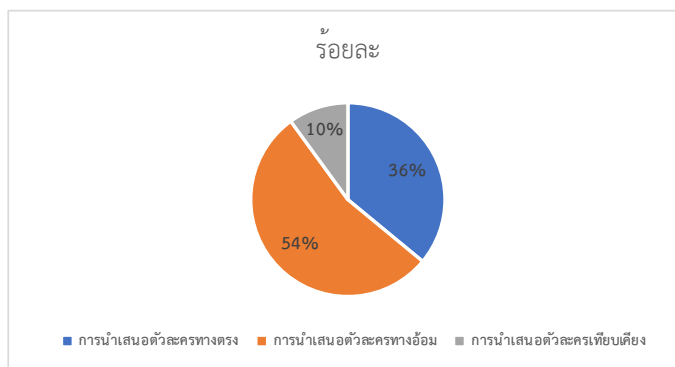
2.3.1 การนำเสนอตัวละครผ่านตัวละครที่นิสัยเหมือนกัน จำนวน 3 ภาพลักษณ์ ได้แก่ ภรรยาผู้หลงในอำนาจ ลูกผู้ถูกทำร้าย และผู้หญิงผู้มีความหวัง

2.3.2 การนำเสนอตัวละครผ่านตัวละครที่นิสัยต่างกัน จำนวน 2 ภาพลักษณ์ ได้แก่ ผู้หญิงผู้มีความฝัน และผู้หญิงผู้มีความหลากหลายทางเพศ

จากการศึกษาพฤติกรรมการนำเสนอภาพลักษณ์ นอกจากจะช่วยให้เห็นภาพลักษณ์ผู้หญิงที่เด่นชัด ยังแสดงให้เห็นความสามารถของนักเขียนในการนำเสนอภาพลักษณ์ดังกล่าว

ตารางที่ 2: ตารางสรุปพฤติกรรมการนำเสนอภาพลักษณ์ผู้หญิงที่ปรากฏในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา

พฤติกรรมการนำเสนอภาพลักษณ์ผู้หญิง	ร้อยละ
การนำเสนอตัวละครทางตรง	36
การนำเสนอตัวละครทางอ้อม	54
การนำเสนอตัวละครเทียบเคียง	10
รวม	100

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ผู้หญิงในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา พบว่า มีประเด็นที่ควรพิจารณา ดังนี้

1. ภาพลักษณ์ผู้หญิงที่ปรากฏในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา พบภาพลักษณ์ด้านครอบครัวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาเป็นภาพลักษณ์ด้านปัจเจกบุคคล คิดเป็นร้อยละ 37.5 และภาพลักษณ์ด้านสังคม คิดเป็นร้อยละ 12.5 ภาพลักษณ์ที่พบมากที่สุด ได้แก่ ภาพลักษณ์เชิงลบ คือ ภาพลักษณ์ภรรยาผู้ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจจากสามี ซึ่งสะท้อนสภาพสังคมไทยที่เป็นปิตาธิปไตย หรือชายเป็นใหญ่ (Patriarchal family) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะธิดา เกตุชาติ และ วรณพร พงษ์เพ็ง (2560) ศึกษาภาพแทนผู้หญิงในวรรณกรรมรักโรแมนติกสำหรับผู้ใหญ่ของสำนักพิมพ์ไลต์ ออฟ เลิฟ ผลการศึกษาพบว่าภาพแทนของผู้หญิงสะท้อนสภาพสังคมไทยที่เป็นปิตาธิปไตย ส่งผลให้การสร้างตัวละครหญิง มีสถานภาพสำคัญคือ วัตถุทางเพศ มารดา และภรรยาตามปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากข้อได้เปรียบเทียบกับฝ่ายชายและข้อด้อยของฝ่ายหญิง ตัวละครหญิงในเรื่องตกเป็นฝ่ายถูกกระทำโดยตัวละครเอกชายเช่นเดียวกับเรื่องสั้นของ เดือนวาด พิมวนา ผู้แต่งได้สะท้อนภาพลักษณ์ของภรรยาผู้ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจเพื่อสะท้อนปัญหาครอบครัว ปัญหาการกดขี่ทางเพศ รวมถึงการข่มขืนจากสามี ซึ่งเป็นปัญหาทางสังคม ดังที่ ชเนตติ ทินนาม และ อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท (2554) กล่าวว่า การข่มขืนมิได้สัมพันธ์แค่ความเจ็บปวดทางกายเท่านั้น แต่สิ่งที่แฝงฝังอยู่ภายในปัญหาที่สำคัญ

ยิ่งกว่าคือ ประเด็นเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรมที่จัดวางความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมระหว่างหญิงชาย และกลบกลบมิให้มองเห็นความรุนแรงเชิงโครงสร้างและเชิงวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นต่อผู้หญิงได้โดยง่าย

ด้านภาพลักษณ์เชิงบวกที่ปรากฏในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา ได้แก่ ภาพลักษณ์ของ ภรรยาผู้ซื่อสัตย์ ภรรยาผู้เข้าอกเข้าใจสามี ภาพลักษณ์ของผู้หญิงผู้เป็นที่พึงปรารถนา เป็นภาพลักษณ์ที่สังคมคาดหวัง ซึ่งสอดคล้องกับที่ เสนาะ เจริญพร และนพพร ประชากุล (2546) กล่าวว่า ภาพของผู้หญิงแต่ละคนที่ปรากฏในวรรณกรรม แท้จริงแล้วต่างก็เป็นภาพที่ถูกประกอบสร้างด้วยการหยิบเลือกเอาคุณลักษณะต่าง ๆ ทางสังคมมาประสมกันเข้า เพื่อนำเสนอความหมายและคุณค่าบางอย่างของผู้หญิงสู่การรับรู้ของสาธารณะ การพินิจพิเคราะห์ภาพเสนอทางจินตนาการเหล่านี้ จึงเป็นหนทางที่ช่วยพาเราเข้าไปสัมผัส ทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ และความคาดหวังที่ผู้คนในสังคมมีต่อผู้หญิงในระดับลึกได้ นอกจากความคาดหวังของสังคมที่มีต่อภาพลักษณ์ของผู้หญิงในสังคมแล้ว ยังสะท้อนถึงความคาดหวังของผู้ชายผ่านอำนาจของปิตาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศราพร ทองพุ่มพุกษา (2562) ศึกษาภาพตัวแทนของความเป็นเพศหญิงในหนังสือนิทานภาพสำหรับเด็ก ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นเมียถูกครอบงำโดยอุดมการณ์หลักของสังคม แม้ภาพแทนที่ปรากฏในลักษณะที่ต่อรองต่ออุดมการณ์หลักของสังคมอยู่บ้าง แต่ภาพตัวแทนส่วนใหญ่ยังเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องต่อชนบหรือบรรทัดฐานที่สังคมคาดหวัง เช่นเดียวกับเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา ที่สะท้อนภาพลักษณ์ของผู้หญิงในสังคม ผ่านอำนาจปิตาธิปไตยของฝ่ายชาย และอุดมการณ์เกี่ยวกับผู้หญิงในฐานะภรรยาที่ถูกครอบงำโดยอำนาจของสามี

2. ภาพลักษณ์ด้านความเป็นปัจเจกบุคคล ในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา ปรากฏภาพลักษณ์เชิงบวกมากกว่าภาพลักษณ์เชิงลบ การสร้างภาพลักษณ์ด้านความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้แต่งต้องการสะท้อนข้อคิดในการใช้ชีวิตของผู้หญิงว่า ผู้หญิงสามารถทำตามความฝัน สามารถเป็นตัวของตัวเอง มองเห็นคุณค่าของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาดา กุลรินทร์ และนราวัลย์ พูลพิพัฒน์ (2561) ศึกษาการสร้างภาพลักษณ์สตรีในนวนิยายไทยที่ได้รับรางวัลใน พ.ศ. 2550–2559 ผลการศึกษาพบว่า นักเขียนต้องการชี้นำทิศทางให้แก่ผู้อ่าน โดยเฉพาะผู้อ่านที่เป็นผู้หญิงให้ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง นอกจากนี้การสร้างภาพลักษณ์ด้านความเป็นปัจเจกบุคคลผู้แต่งยังสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่แหวกจากกรอบประเพณี มีสิทธิเสรีภาพด้านมนุษยชนในการใช้ชีวิตของตนเอง ไม่ได้ยึดติดกับค่านิยมของสังคม ภาพลักษณ์ด้านความเป็นปัจเจกบุคคลในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา เช่น ภาพลักษณ์ของผู้หญิงผู้มีความหลากหลายทางเพศ จากเรื่องสั้น อีสตรี ตัวละครชื่อน้ำผึ้ง เป็นตัวละครหญิงที่ชอบผู้หญิง น้ำผึ้งอยู่กินกับคนที่โดยเธอไม่ต้องการแต่งงาน เธอกล่าวกับเพื่อนว่า นที่มีจิตวิญญาณเป็นผู้หญิง เธอจึงรักเขาในความเป็นผู้หญิงของเขา ผู้แต่งสร้างความซับซ้อนในความหลากหลายทางเพศของน้ำผึ้งเพื่อให้เห็นสิทธิเสรีภาพในการใช้ชีวิตของผู้หญิง ซึ่งตรงกับที่ เสนาะ เจริญพร และ นพพร ประชากุล (2546) กล่าวว่า วรรณกรรมนอกกระแสสายผู้หญิงเริ่มปรากฏในช่วงกลางทศวรรษ 2530 และมีชื่อเสียงที่รู้จักกันในช่วงต้นทศวรรษ 2540 จุดเด่นของวรรณกรรมกลุ่มนี้

ก็คือ ภาพเสนอตัวละครหญิงจะถูกสร้างให้แหวกไปจากกรอบประเพณี (ที่ผู้หญิงต้องรักษานวลสงวนตัว) ผู้หญิงมักจะเป็นฝ่ายเลือกผู้ชาย ไม่ยึดติดกับผู้ชายคนใด รวมทั้งอาจมีความสัมพันธ์กับเพศเดียวกันได้ด้วย

3. ภาพลักษณ์ด้านสังคมในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา ปรากฏภาพลักษณ์เชิงลบมากกว่า ภาพลักษณ์เชิงบวก ได้แก่ ผู้หญิงผู้ให้บริการทางเพศ ผู้หญิงผู้ต่อต้านค่านิยมในสังคม ผู้หญิงที่ไม่เชื่อสัตย์ในอาชีพ และภาพลักษณ์เชิงบวก ได้แก่ ผู้หญิงผู้เป็นครูที่อุทิศตน ซึ่งภาพลักษณ์ในด้านสังคม ผู้แต่งนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้หญิงผู้ให้บริการทางเพศมากที่สุด เพื่อต้องการสะท้อนให้เห็นถึงผู้หญิงในบริบทของคนชายขอบว่า ผู้หญิงเหล่านี้เป็นผู้หญิงที่ไม่ดีในสังคม เป็นผู้หญิงที่ต่ำต้อย ไร้อำนาจ ไม่มีคุณค่า เป็นที่น่ารังเกียจของสังคม โดยที่สังคมไม่ยอมรับ ซึ่งในความเป็นจริงอาจจะไม่ได้เป็นแบบนั้นก็ตาม อีกทั้งผู้หญิงผู้ให้บริการทางเพศยังสะท้อนให้เห็นความเหลื่อมล้ำทางเพศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญมณี ภักดีมวชน และ วริษฐา อุเทศนันท์ (2562) ศึกษาภาพตัวแทนของโสเภณีในละครโทรทัศน์ ผลการศึกษาพบว่า ละครได้สะท้อนให้เห็น ความเหลื่อมล้ำทางสังคม ความรุนแรงทางเพศ ละครโทรทัศน์ได้ใช้มุมมองสอดคล้องกับแนวคิดแบบ Feminist Approach และแบบ System Approach กล่าวคือแนวคิดนี้มองว่าปัญหาโสเภณีเป็นผลพวงมาจากโครงสร้างทางสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงกับผู้ชายที่ไม่เท่าเทียมกัน ตัวละครหญิงในงานเขียนของเดือนวาด พิมวนา สะท้อนความเป็นคนชายขอบที่พยายามลุกขึ้นสู้กับความไม่เท่าเทียมในสังคม และยึดหลักในตัวตนในฐานะของมนุษย์คนหนึ่งที่มีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรียกานต์ ยี่เก็งเยี่ยม (2564) ศึกษาวิถีทางวรรณศิลป์และภาพความเป็นอื่นในกวีนิพนธ์ของอังคาร จันทาทิพย์ ผลการศึกษาพบว่า คนชายขอบเกิดจากอำนาจทางสังคมที่เกิดขึ้นจากแนวคิดการเปรียบเทียบจากคู่ตรงข้ามที่มีการกีดกัน กดทับและถูกลดทอนให้ด้อยค่าทำให้แปลกแยกจากสังคม ขาดการยอมรับนับถือจากคนกลุ่มกระแสหลัก มีสภาพชีวิตและเข้าถึงทรัพยากรอย่างยากลำบากและในที่สุดคนชายขอบเหล่านี้ได้สร้างตัวตนในแบบของเขา เพื่อให้สังคมเห็นตัวตนของพวกเขาชัดเจน

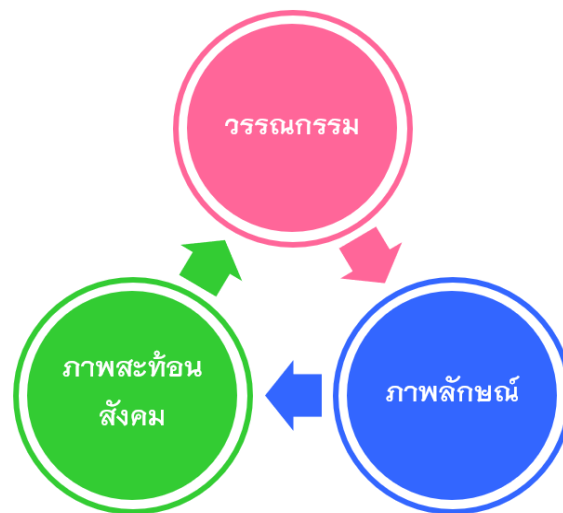
4. ภาพลักษณ์ผู้หญิงในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาสิทธิสตรีในหลาย ๆ เรื่อง เช่น การกดขี่ทางเพศ การทำร้ายร่างกาย การข่มขืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนกร พฤษชาติถาวร (2564) ศึกษาภาพลักษณ์นางงามไทยที่สะท้อนผ่านการตอบคำถามบนเวที มิสยูนิเวิร์สไทยแลนด์ ผลการศึกษาพบว่า การนำเสนอภาพลักษณ์ผู้หญิงของศรีดาวเรือง ช่วยให้สังคมเห็นปัญหาต่าง ๆ ของผู้หญิง อันจะนำไปสู่ความเข้าใจผู้หญิง และร่วมกันสร้างสรรค์สังคมที่มีค่านิยมใหม่ที่ให้โอกาสเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเกิดเป็นชายหรือหญิง เรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา จึงเสนอแนวคิดสตรีนิยมผ่านภาพลักษณ์ของผู้หญิงเพื่อต่อต้านอำนาจปิตาธิปไตยและสร้างความเท่าเทียมในสังคม ปรากฏชัดเจนในเรื่องสั้น ในกำแพง ซึ่งตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2535 ตรงกับสังคมไทยทศวรรษ 2530 ที่เกิดกระแสผู้หญิงก้าวหน้า ดังที่ เสนาะ เจริญพร และ นพพร ประชากุล (2546) กล่าวว่า กระแสผู้หญิงก้าวหน้าเป็นผลมาจากการรณรงค์ของผู้หญิงเพื่อเรียกร้องความเท่าเทียมระหว่างหญิง

ชายจึงถือเป็นกระแส “ผู้หญิงก้าวหน้า” เป็นผลสำเร็จของการต่อสู้ ภาพลักษณ์ผู้หญิงในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา เรื่องในกำแพง สะท้อนภาพลักษณ์ภรรยาผู้แสวงหาตัวตน ต้องการชีวิตครอบครัวที่เคารพตัวตนของกันและกัน ภรรยาในเรื่องสะท้อนแนวคิดสตรีนิยมที่เธออยู่ภายใต้แนวคิดปิตาธิปไตย การปกครองของสามีตลอดมา เมื่อเธอต้องการตัวตนของเธอกลับคืนมา เธอจึงตัดสินใจเปลี่ยนแปลงตัวเองใหม่ ไม่ยอมตกอยู่ภายใต้อำนาจของสามีอีกต่อไป

5. กลวิธีการนำเสนอภาพลักษณ์ ปรากฏในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา พบการนำเสนอตัวละครทางอ้อม มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54 รองลงมาเป็นการนำเสนอตัวละครทางตรง คิดเป็นร้อยละ 36 และการนำเสนอตัวละครเทียบเคียง คิดเป็นร้อยละ 10 การนำเสนอภาพลักษณ์ด้านลบของภรรยา เป็นการเล่าเรื่องผ่านมุมมองของตัวละครชายในเรื่องซึ่งเป็นการมอบอำนาจการเล่าเรื่องให้แก่ผู้ชาย สะท้อนถึงอำนาจของปิตาธิปไตยที่กำลังอยู่เบื้องหลัง ดังที่ สรณัฐ ไตลังคะ (2560) กล่าวว่าวิธีการนิเทศส่งผลต่อประเด็นอุดมการณ์ (ideology) การเล่าเรื่องผ่าน “ผู้เล่าเรื่อง-ผู้นิเทศน์” มีอิทธิพลต่อผู้อ่านเพราะความคิดและความเห็นของ “ผู้เล่าเรื่อง-ผู้นิเทศน์” ถือเป็นเสียงของผู้มีอำนาจ (authoritative) เป็นตัวแทนของวาทกรรมที่เป็นที่ยอมรับของสังคมโดยมีการสรุปหรือการสั่งสอนหรือการหยิบยื่นศีลธรรมให้คนอ่าน ลักษณะเช่นนี้พบได้มากในงานแบบสังคมนิยม ดังนั้น ผู้อ่านจึงมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามความคิดของผู้เล่าเรื่อง-ผู้นิเทศน์ ซึ่งตรงกับกลวิธีการเล่าเรื่องในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา ผู้แต่งมอบอำนาจการเล่าเรื่องให้ผู้ชาย ทำให้ตัวละครฝ่ายหญิงตกเป็นจำเลยของสังคม ผู้แต่งได้สะท้อนภาพสังคมที่อำนาจในการเล่าเรื่องไม่เพียงอยู่แต่ในวรรณกรรมหากสะท้อนให้เห็นถึงวาทกรรมต่าง ๆ ผ่านอุดมการณ์ของสังคมที่ผู้หญิงต้องเป็นเพศที่รักนวลสงวนตัว ต้องเป็นผู้หญิงที่ซื่อสัตย์ต่อสามี เป็นช้างเท้าหลัง คอยสนับสนุนสามี อำนาจในการเล่าเรื่องนี้สะท้อนไปถึงการต่อสู้ของผู้หญิงที่ต้องการหลุดพ้นจากอุดมการณ์หลักของสังคม เดือนวาด พิมวนา สร้างอำนาจการต่อรองของผู้หญิงผ่านเรื่องสั้น โดยชี้ให้เห็นว่าผู้หญิงเองก็มีสิทธิในการเล่าเรื่อง เป็นตัวของตัวเอง หลุดจากค่านิยมเดิม ๆ ที่สังคมต้องการให้เป็นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ สมศรีพลอย และธิดาวัดน์ สุพทุทธิกุล (2563) ศึกษาภาพลักษณ์และบทบาทผู้หญิงจากเพลงลูกทุ่งในปี พ.ศ. 2557–2561 ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้หญิงจากเพลงลูกทุ่งพบว่าบทบาทที่พบมากที่สุดคือบทบาทด้านการสร้างอำนาจต่อรองทางเพศเพราะในปัจจุบันผู้หญิงมีบทบาททางสังคมที่เท่าเทียมกับผู้ชายมากขึ้น บทบาทที่เห็นผ่านเพลงแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงมีอิสระทางความคิดโดยไม่จำเป็นต้องทำตามใครหรือเชื่อฟังปฏิบัติตามคำสั่งของใคร รักศักดิ์ศรีของตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดสตรีนิยมสายเสรีนิยมที่ว่าผู้หญิงมีบทบาททางสังคมไม่ต่างกับผู้ชายจึงไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้ชายในการมีชีวิตอยู่ ตัวละครหญิงของเดือนวาดจึงแสดงให้เห็นความคิด ความต้องการของผู้หญิงก้าวหน้า ที่มีความฝัน มีความหวัง ต้องการเป็นตัวของตัวเอง ดังนั้น งานเขียนของเดือนวาด พิมวนา ยังคงขบขันให้เห็นถึงความหวังในการสร้างความเท่าเทียมกันของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงค่านิยมบางสิ่งบางอย่างในสังคมเพื่อพัฒนาสังคมให้น่าอยู่มากยิ่งขึ้น

6. การสร้างสรรค์งานของเดือนวาด พิมวนา มีลักษณะที่โดดเด่นด้านการสร้างตัวละคร ให้มีลักษณะใกล้เคียงกับมนุษย์ มีความหลากหลายทางอารมณ์ที่สามารถนำทฤษฎีจิตวิเคราะห์มาศึกษาบุคลิกภาพและกลไกการป้องกันตัวของตัวละคร ดังที่ กรฎา สุขุม และสรिता ปัจจุบันนท์ (2563) วิเคราะห์บุคลิกภาพของตัวละคร ในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา ผลการศึกษา พบว่า 1) การศึกษาบุคลิกภาพของตัวละคร จำแนกได้ 5 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทัศนคติด้านชีวิต ทัศนคติด้านความรัก ทัศนคติด้านสังคม และทัศนคติด้านครอบครัว ทัศนคติด้านอาชีพ 2) การศึกษากลไกการป้องกันตัวของตัวละคร จำแนกได้ 15 ลักษณะ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง การโยนความผิดไปให้ผู้อื่น การแสดงออกที่ตรงข้ามกับความรู้สึก การเก็บกด การเพ้อฝัน การปฏิเสธ การทดแทน การชดเชย การเลียนแบบ การทดเทิด การลงโทษตัวเอง การถดถอย การเกิดอาการทางร่างกาย ความฝัน และการล้างบาป จากการศึกษาเรื่องบุคลิกและกลไกการป้องกันตัวของตัวละครและการศึกษาภาพลักษณ์ผู้หญิงในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา พบว่า ความโดดเด่นในการสร้างภาพลักษณ์ผู้หญิงของเดือนวาด คือ ผู้แต่งสร้างตัวละครหญิงได้เหมือนกับมนุษย์ในสังคมปัจจุบัน ผู้หญิงหลายคนมีปัญหาทางจิตจึงส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออก ผู้แต่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของผู้หญิงที่เกิดขึ้นในสังคม แต่ในขณะเดียวกันผู้แต่งก็มอบวิธีการแก้ปัญหาให้กับตัวละครเหล่านั้น ไม่ว่าจะเป็นกลวิธีทางจิตวิทยา กลไกการป้องกันตนเองที่ทำให้ตัวละครคลายความเครียดจากปัญหาที่เกิดขึ้น อีกทั้งการเรียกร้องให้ผู้หญิงกล้าที่จะลุกขึ้นสู้กับปัญหานั้นด้วยตนเอง งานเขียนของเดือนวาด พิมวนา โดดเด่นในเรื่องของการให้แง่คิดในการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคม บนความแตกต่างของชายหญิง ความเหลื่อมล้ำทางชนชั้น แต่เดือนวาดยังมุ่งหวังให้มนุษย์หันหน้าเข้าหากัน มอบความหวังในการใช้ชีวิตให้กับผู้มีปัญหาทางด้านจิตใจ มอบกำลังใจให้กับผู้หญิงด้วยกันเองผ่านเรื่องสั้น และต้องการให้มนุษย์มอบน้ำใจให้กันและกันเพื่อมุ่งหวังให้มนุษย์ทุกคนที่แตกต่างกันสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ ดังแผนภาพ คือ วรรณกรรมสามารถนำทฤษฎีต่าง ๆ มาใช้ในการศึกษาวรรณกรรมได้ การนำทฤษฎีภาพลักษณ์มาใช้วิเคราะห์ตัวละคร ทำให้สามารถมองวรรณกรรมในมุมมองที่ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น และการศึกษาภาพลักษณ์สะท้อนให้เห็นปัญหาของผู้หญิงในสังคมไทย ดังที่ วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2544) กล่าวว่า ภาพสะท้อนในสังคมสามารถมองย้อนกลับไปที่วรรณกรรม วรรณกรรมเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นภาพสะท้อนสังคมออกมา เชื่อมโยงกันเป็นมิติที่แยกจากกันไม่ออก วรรณกรรมจึงมีอิทธิพลต่อสังคม และสังคมก็มีอิทธิพลจากวรรณกรรมเช่นเดียวกัน

สรุป

สรุปในภาพรวมของบทความ การศึกษาเรื่องภาพลักษณ์ผู้หญิงในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา พบว่าภาพลักษณ์แต่ละด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย สามารถสรุปผลได้ดังนี้ ภาพลักษณ์ด้านครอบครัว ภาพลักษณ์ด้านความเป็นปัจเจกบุคคล และภาพลักษณ์ด้านความสังคม การนำเสนอภาพลักษณ์ส่งผลให้เห็นภาพสะท้อนสังคมเรื่องปัญหาต่าง ๆ ของผู้หญิง ส่วนด้านการนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้หญิงในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา จำแนกได้ 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การนำเสนอตัวละครทางอ้อม การนำเสนอตัวละครทางตรง และการนำเสนอตัวละครเทียบเคียง การศึกษากลวิธีการนำเสนอภาพลักษณ์ นอกจากจะช่วยสื่อให้เห็นภาพลักษณ์ผู้หญิงที่เด่นชัดขึ้นแล้ว ยังแสดงให้เห็นความสามารถของนักเขียนในการนำเสนอภาพลักษณ์ดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ควรนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยนี้ไปเป็นตัวอย่างในการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับภาพลักษณ์ผู้หญิงในเรื่องสั้นอื่น ๆ ได้ และสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาการวรรณกรรมวิจารณ์ด้านการศึกษาภาพลักษณ์ผู้หญิงได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจต่อไปนี้ 1) ศึกษาภาพลักษณ์ผู้ชายในงานเขียนของเดือนวาด พิมวนา 2) ศึกษาภาพลักษณ์ของสตรีในงานเขียนอื่น ๆ และ 3) ศึกษาเปรียบเทียบภาพลักษณ์ผู้หญิงในงานเขียนของเดือนวาด พิมวนากับงานเขียนอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กรรฐา สุขุม และ สรिता บัณฑิตานนท์. (2565). วิเคราะห์บุคลิกภาพของตัวละครในเรื่องสั้นของเดือนวาด พิมวนา. *วารสาร Journal of Buddhist Education and Research*, 8(2), 17–29.
- เกศราพร ทองพุ่มพุกษา. (2562). แม่ เมีย และ “สัตว์โลกแสนสวย”: นิยามแห่งความเป็นเพศหญิงในหนังสือนิทานภาพสำหรับเด็ก?. *วารสารศาสตร์*, 13(1), 29–91.
- ชเนตติ ทินนาม และอรพรรณ ปิลันธน์โอวาท. (2554). ผู้หญิงหายไปไหนในวาทกรรมพรหมจารี?: มุมมองจากสื่อ พ.ศ. 2449–2519. *วารสารวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์*, 6(2), 13–28.
- เดือนวาด พิมวนา. (2538). *หนังสือเล่มสอง*. กรุงเทพฯ: สามัญชน.
- เดือนวาด พิมวนา. (2549). *สัมผัสภาพ*. กรุงเทพฯ: สามัญชน.
- เดือนวาด พิมวนา. (2550). *ทุกข์ทฤทธรรษ์*. กรุงเทพฯ: สามัญชน.
- เดือนวาด พิมวนา. (2557). *ฝันแห่งและเรื่องอื่น ๆ*. กรุงเทพฯ: สามัญชน.
- ทัศนีย์ ทานตวนิช. (2558). ภาพลักษณ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในบทเพลงเทิดพระเกียรติ. ใน *เอกสารประกอบการนำเสนอบทความวิชาการวันบูรพาภาษาไทย: ภาษาและวรรณกรรมอาเซียน* (หน้า 1–21). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธนกร พฤษชาติถาวร. (2564). ศึกษาภาพลักษณ์นางงามไทยที่สะท้อนผ่านการตอบคำถามบนเวทีมิสยูนิเวิร์สไทยแลนด์. *วารสารนิเทศสยามปริทัศน์*, 20(2), 230–242.
- นริศรา เกตุวัลย์. (2538). การศึกษาวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในนวนิยายของสุวัฒน์ วรดิลก ในช่วง พ.ศ. 2492– พ.ศ. 2528 (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ปรียาดา กุลรินทร์ และ นราวัลย์ พูลพิพัฒน์. (2561). ศึกษาการสร้างภาพลักษณ์สตรีในนวนิยายไทยที่ได้รับรางวัลใน พ.ศ. 2550-2559. *วารสารพิษณุสวรรค์*, 14(1), 123-133.
- ปิยะธิดา เกตุชาติ และวรรณพร พงษ์เพ็ง. (2560). ศึกษาภาพแทนผู้หญิงในวรรณกรรมรักโรแมนติกสำหรับผู้ใหญ่ของสำนักพิมพ์โลตัส ออฟ เลิฟ. *วารสารภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม*, 6(2), 20-36.
- พัชรารส จินนิกร. (2559). การศึกษาภาพลักษณ์ของตัวละครหญิงในวรรณกรรมเรื่องผู้หญิงนะสิบทิศ (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รีนฤทัย สัจจพันธุ์. (2546). ช่างสำราญ...เรื่องราวของสังคมไทยที่ไม่แล้งน้ำใจและความเอื้ออาทร. ใน สุวรรณา เกรียงไกรเพ็ชร (บรรณาธิการ), *ลายลักษณ์แห่งการวิจารณ์: รวมบทวิจารณ์ร่วมสมัย เล่ม 2* (หน้า 55-61). กรุงเทพฯ: คมบาง.
- รีนฤทัย สัจจพันธุ์. (2547). อำนาจ...ภาพลวงตาของคุณธรรมและความรัก. ใน สุวรรณา เกรียงไกรเพ็ชร (บรรณาธิการ), *มองข้ามบ้านนักเขียน: เรื่องสั้นไทยในทัศนะนักวิจารณ์* (หน้า 441-446). กรุงเทพฯ: ชมนาด.
- วนิดา บำรุงไทย. (2544). *ศาสตร์และศิลป์แห่งนวนิยาย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (2544). *วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์*. กรุงเทพฯ: ธรรมชาติ.
- สมบัติ สมศรีพลอย และ ธิดาวัฒน์ สุพทุทธิกุล. (2563). ศึกษาภาพลักษณ์และบทบาทผู้หญิงจากเพลงลูกทุ่งในปี พ.ศ. 2557-2561. *วารสารสารสนเทศ*, 19(1), 139-148.
- สรณัฐ ไตสังคะ. (2560). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการเล่าเรื่อง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สรียกานต์ ยี่แก้งเอี่ยม. (2564). ศึกษากลวิธีทางวรรณศิลป์และภาพความเป็นอื่นในกวีนิพนธ์ของอังคาร จันทาทิพย์. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 12(2), 225-241.
- สัจภูมิ ละออ. (2546). *25 ปีซีไรต์*. กรุงเทพฯ: สยามอินเตอร์บุคส์.
- เสนาะ เจริญพร และ นพพร ประชากุล. (2548). *ผู้หญิงกับสังคมในวรรณกรรมไทยยุคทองสมัย*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- อรทัย เพ็ญระ. (2561). *วรรณกรรมกับเพศภาวะ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.
- อาทิตย์ ศรีจันทร์. (29 ตุลาคม 2563). “ในฝันอันเหลือจะกล่าว” ของเดือนวาด พิมวนา กับความจริงอันเหลือจะกล่าวได้เช่นกัน. สืบค้นเมื่อ 18 มีนาคม 2565, จาก <https://www.the101.world/duanwad-pimwana-novel/>
- อัญมณี รักดีมวชน และ วริษฐา อุเทศนันท์. (2562). ภาพตัวแทนของโสเภณีในละครโทรทัศน์. *วารสารการสื่อสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 2(3), 26-50.
- Kotler, P. (2000). *Marketing management*. New jersey: Prentice-Hall.

Boorstin, D. (1973). *The image: a guide to pseudo-events in America*. New York: Atheneum.

Boulding, K. (1975). *The Image: Knowledge in life and Society*. Michigan: The University of Michigan.